

عنایات امام زمان و طائف مبلغان

عبدالكريم ياك نبا

به طور کلی، وجود حضرت مهدی - علیه السلام - در عصر غیبت مایه برکات و آثار فراوان مادی و معنوی است، اما عنایات آن بزرگوار به مبلغان اسلامی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

^۱. يوم الخلاص، ص ۱۳۷، به تقلیل از بحارات الانوار، ج ۵۲، ص ۹۲.

مهم ترین علت عنایت آن گرامی به مبلغان و دانشمندان مروج معارف اهل بیت – علیهم السلام – را در کلام حضرت هادی – علیه السلام – بهتر می‌توان درک کرد.

آن حضرت جایگاه والای مبلغان راستین و معهد اسلامی را در منظر حضرت ولی عصر – علیه السلام – این گونه تبیین فرمود: «لَوْلَا مَنْ يَقِيَ بَعْدَ غَيْبَةِ قَائِمِكُمْ – علیه السلام – مِنَ الْعُلَمَاءِ الدَّاعِينَ إِلَيْهِ وَالدَّالِّينَ عَلَيْهِ وَالذَّائِنِينَ عَنْ دِينِهِ بِحُجَّجِ اللَّهِ وَالْمُقْتَدِينَ لِضُعْفَاءِ عِبَادِ اللَّهِ مِنْ شَبَابِ إِبْلِيسَ وَمَرَدِهِ وَمِنْ فِخَاخِ التَّوَاصِبِ لِمَا بَقَى أَحَدًا إِلَّا ارْتَدَ عَنْ دِينِ اللَّهِ وَلَكَثُمَّ الَّذِينَ يُمْسِكُونَ أَزْمَةَ قُلُوبِ ضُعْفَاءِ الشِّيَعَةِ كَمَا يُمْسِكُ صَاحِبُ السُّقْيَةِ سُكَّانَهَا أَوْ لِئَكَ هُمُ الْأَفْضَلُونَ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ»^۱ اگر نبودند بعد از غیبت امام قائم، علمایی که [یا تبلیغات خود] مردم را به سوی آن حضرت بخوانند و به آن بزرگوار راهنمایی کنند و با دلیل و برهان الهی از دین او دفاع کنند و بندگان ضعیف خدا را از دامهای ابليس و [یاران] شرور او نجات بخشدند و از دامهای ناصیبان رها سازند، مطمئناً احدی در دین خدا باقی نمی‌ماند. اما آنان کسانی هستند که زمام دلهای شیعیان ضعیف ما را به دست گرفته‌اند [و از گزند دشمنان و هجوم افکار منحرف پاسداری می‌کنند] همچنان که کشتیبان، سرنشیان کشتنی را [از گرفتاریها و امواج هولناک دریا] حفظ می‌کند. آنان برترین [بندهای] نزد خداوند عز و جل می‌باشند.»

به همین دلیل، در این فرصت به عنایات و تفضیلات قطب عالم امکان و مدیر واقعی حوزه‌های علمیه و پناه بی‌پناهان، حضرت مهدی – علیه السلام –، به مبلغان راستین اسلامی می‌پردازیم و در آخر نکاتی نیز در مورد وظائف مبلغان در قبال آن منجی عالم هستی بیان خواهیم کرد.

کلام حیات بخش امام زمان علیه السلام

آقا میرزا مهدی اصفهانی از عالمان و مبلغان سخت کوش عرصه معارف الهی و فرهنگ اهل بیت – علیهم السلام – است. او که در اصفهان زاده شد و در نجف اشرف

تحصیلات عالیه خود را در محضر عالمانی سترگ، همچون: سید محمد کاظم یزدی و میرزا نائینی به دست آورد، همزمان با فقه و اصول، به فراغیری فلسفه و حکمت نیز همت گماشت و آن گاه به تحصیلات علمی و عرفانی روی آورد و در نزد عارف جلیل القدر آقا سید احمد کربلایی از شاگردان ممتاز ملا حسینقلی همدانی، مراحل اخلاق و عرفان و تهذیب نفس را به کمال رساند.

در همان زمان، به قواید فلسفه بدین شد و برخی از آنها را با معارف آیات قرآن و روایات ناسازگار احساس کرد و به تردید افتاد و در نتیجه، افکار و اندیشه‌های متضاد به جاشن چنگ انداخت و او را از ادامه راه باز داشت. به ناچار به غیر از پناه بردن به محضر حضرت مهدی - علیه السلام - چاره‌ای ندید و در امکنه مقدس همچون مسجد سهلة و جاهای دیگر برای استمداد به حضرت متول شد و در این راه تلاشها کرد.

او می‌گوید: یک موقع در نزد قبر جناب هود و صالح - علیهم السلام - در حال تضرع و توسل بودم که با کمال شگفتی امام عصر - علیه السلام - را در حال بیداری مشاهده کردم. آن گرامی در حالی که ایستاده بود و کاغذی به زیباترین شکل که چشمانت را نوازش می‌داد، بر روی سینه‌اش قرار داشت، دیدم در وسط کاغذ به خط سبز نورانی این حدیث شریف نگارش یافته است که: «**طَلَبُ الْمَعَارِفِ مِنْ غَيْرِنَا مُساوِقٌ لِّأَنْكَارِنَا؛ طَلَبُ مَعَارِفٍ مِّنْ غَيْرِ مَا أَهْلُ بَيْتِ مَسَاوِيٍّ بِإِنْكَارِ مَا مِنْ بَيْتِ مَسَاوِيٍّ بِإِنْكَارِنَا**»^۱ یعنی: طلب معارف از غیر ما اهل بیت مساوی با انکار ما می‌باشد. و در ذیل کاغذ به خط ریزی ا مضاء شده بود که «**وَقَدْ أَقَامَنِي اللَّهُ وَأَنَا الْحَجَّةُ بِنُ الْحَسَنِ؛ خَدَاوَنِدَ مَرَا** به پا داشته و منم حجۃ بن الحسن».

از خواندن این نامه مبارکه دلم روشن شد و راه خود را یافتم. آن گاه به خود آمدم. بعد از آن واقعه لذت بخش، نورانیت ویژه‌ای در وجود احساس می‌کنم.^۲

۱. عنایات حضرت مهدی موعد - علیه السلام -، علی کریمی جهرمی، مؤسسه نشر و تبلیغ، مشهد،

۲. ق، ص ۱۰۲، به نقل از ابواب الهدی، ص ۴۶.

دستگیری از یک مبلغ

مرحوم آقای سید جواد خراسانی که مورد اعتمادترین امام جماعت اصفهان بود و در عرصه عرفان و معنویت، مقامات عالیه داشت، فرمود:

از طرف حکومت، خیال داشتند صالح آباد اصفهان را غصب کنند، در حالی که آنجا ملک من و عده‌ای از اهالی بود. آنان عوامل خود را به آنجا فرستاده بودند تا زمینهای مردم را غصب کنند و چرخش زندگی ما هم از همان ملک بود. ما هر چه گفتگو و درخواست کردیم، مذاکرات فایده‌ای نداد و ثمری نیخشید.

من که دیگر درهای عادی را به روی خود بسته می‌دیدم، عریضه‌ای به حضور مقدس امام عصر - علیه السلام - نوشتم و در رودخانه انداختم و به تخت فولاد (قبرستان مهمی در اصفهان که قبور بسیاری از اولیاء خدا در آنجا می‌باشد). رفتم و در گوشه خرابه‌ای با تپریع و التماس مشغول خواندن دعای ندبه شدم و مکرر می‌گفتم: «هل الیکَ يابنَ اَحْمَدَ سَبِيلٌ فُتْقِي؟ ای فرزند احمد! آیا راهی برای رسیدن به محضر شما هست تا ملاقات شوی؟» ناگاه صدای سم اسبی را شنیدم و دیدم عربی سوار اسب ابلقی رو به قبله می‌رود. نگاهی مهرآمیز به من کرد و غایب شد.

از مشاهده آن گرامی قلبم راحت شد و آرامش یافتم و به اصلاح اموراتم اطمینان پیدا کردم. شب بعد مشکلم کاملاً حل شد. البته من حضرت را مکرراً در عالم رؤیا با همین شکل و شماں دیده بودم.^۱

وظائف مبلغان در مقابل امام زمان علیه السلام

در بخش اول اشاره شد که آن گرامی به مبلغان و مروجان مكتب اهل بیت - علیهم السلام - عنایات ویژه‌ای دارد. در اینجا اضافه می‌کنیم که این امدادها به شرطی

۱. بحار الانوار، ج ۹۹، ص ۱۰۸، دعای ندبه.

۲. برکات حضرت ولی عصر - علیه السلام -، بازنویس سید جواد معلم، عروج اندیشه، مشهد،

است که مبلغان گرامی نیز نقش خود را در این عرصه به نحو شایسته‌ای به انجام برسانند و وظائف خود را در برابر آن حضرت انجام دهند. در اینجا به برخی از وظائف و تکالیف مبلغان بزرگوار در عصر غیبت و در ارتباط با آن بزرگوار اشاره می‌کنیم.

۱. رفع موانع ارتباط

اگر ما در اولین گام بتوانیم از رنجاندن دل آن حجت یگانه الهی خودداری کنیم و با پیمودن صراط مستقیم و دوری از خطاهای گناهان آزار و رنجشی به حضرت نرسانیم، موانع اساسی را رفع کردہ‌ایم و در این صورت، خواهیم توانست گامهای بعدی را نیز در این مسیر برداریم؛ چرا که ما همواره آرزو می‌کنیم ذره‌ای بلا و آزار به آن حضرت نرسد و در دعای ندبه می‌گوییم: «عَزِيزٌ عَلَىٰ أَنْ تُحِيطَ بِكَ دُونِيَ الْبُلُوغَ وَلَا يَنَالُكَ مِنْيَ ضَجَّيْعٌ وَلَا شَكْوَىٰ؛ أَقَاتِي مِنْ إِقْدَرِي بِرِّيْ مِنْ سُختِيْ إِنْ كَفَرَ بِرِّيْ وَبِلَا تَوْ رَا احاطَهْ كَنَدَ وَنَالَهْ وَشَكْوَاهِيْ إِزْ مِنْ بِهِ تو نَرَسَدَا!»

آیا با این حال رواست که ما خود با رفتارهای نادرستمان آن گرامی را بیازاریم و موانع غیبت حضرت را بیشتر کنیم؟

حضرت امام خمینی - رحمه الله - در این باره می‌فرماید: «نامه اعمال ما می‌رود پیش امام زمان - عليه السلام - هفت‌تای دو دفعه [یه حسب روایت]، من می‌ترسم ما که ادعای این را داریم که تبع این بزرگوار هستیم، شیعه این بزرگوار هستیم، اگر نامه اعمال را ببیند، و می‌بیند؛ تحت مراقبت خداست، نعوذ بالله شرمنده شود... من خوف آن را دارم که کاری بکنیم که امام زمان - عليه السلام - پیش خدا شرمنده بشود [که] اینها شیعه تو هستند این کار را می‌کنند! نکند یک وقت خدای نخواسته یک کاری از مها صادر بشود که وقتی نوشته برود، نوشته‌هایی که ملاکه الله مراقب ما هستند، رقیب هستند، هر انسانی رقیب دارد و مراقبت می‌شود، ذره‌هایی که بر قلبهاش شما

می‌گذارد، رقیب دارد، چشم ما رقیب دارد، گوش ما رقیب دارد، زبان ما رقیب دارد، قلب ما رقیب دارد. کسانی که مراقبت می‌کنند اینها را، نکند که خدای نخواسته از من و شما و سایر دوستان امام زمان - علیه السلام - یک وقت چیزی صادر بشود که

موجب افسردگی امام زمان - سلام الله عليه - باشد! مراقبت کنید از خودتان.^۱

آری، ابراز محبت به امام عصر - علیه السلام - و تبلیغ اهداف آن بزرگوار با گناه و معصیت سازگار نیست. با توسعه تقوا و پاکدامنی می‌توان شمار طرفداران و پیروان حضرت مهدی - علیه السلام - را افزایش داد و هیچ گاه با بسی مبالغه و آلوگیهای دنیوی و ارتکاب اعمال زشت نمی‌توان فرهنگ انتظار را در جامعه گسترش داد.

در فراز اوّل دعای معروفی که از وجود مقدس حضرت مهدی - علیه السلام - نقل شده است، آن حضرت می‌فرماید: «اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا تَوْفِيقَ الطَّاغَةِ وَ بُغْدَ الْمَغْصِيَةِ...؛ خدایا! ما را توفیق طاعت و دوری از گناه روزی فرمای!» و در ادامه سایر وظائف متظران را به صورت دعا بیان می‌فرماید.

۲. شناختن جایگاه خود

مبلغان متظر که تلاش می‌کنند تا فرهنگ مهدویت و انتظار را در جامعه گسترش و شمار متظران حقیقی را هر روز افزایش دهند، چه زیباست که منزلت خود را در نزد امام زمان - علیه السلام - دریابند، همچنان که لازم است هر کس به منزلت و جایگاه والای حضرت حجت - علیه السلام - نسبت به فراخور استعدادش معرفت داشته باشد. مبلغ وظیفه شناس می‌داند که بعد از خداوند متعال هیچ کس در این عالم

۱. آشی با امام زمان - علیه السلام -، محمد شجاعی، نشر محیی، تهران، ۱۳۸۱، به نقل از صحیفه نور، ج ۷، ص ۲۶۷.

۲. البلد الامین، ص ۳۴۹.

به اندازه امام زمان - علیه السلام - دلسوز او نیست؛ امام رافت ویژه‌ای که به مراتب بالاتر از مهریانی والدین است، به افراد دارد.

مبلغ آگاه همواره در تمام عرصه‌های تبلیغی این جمله حضرت را نصب العین خود قرار می‌دهد که فرمود: «إِنَّا غَيْرُ مُهْمَلِينَ لِمُرَاغَاتِكُمْ وَ لَا نَأْسِينَ لِذِكْرِكُمْ وَ لَوْلَا ذَلِكَ لَنَزَلَ بِكُمُ اللَّوْاءُ وَ اصْطَلَمَكُمُ الْأَعْدَاءُ» در مراعات حال شما سهل انگاری نکرده و هرگز شما را فراموش نمی‌کنیم و اگر توجه و عنایت ما نبود، گرفتاریها و سختیها بر شما نازل می‌شد و دشمنان شما را بیچاره می‌کردند.»

مبلغ آگاه، به امدادهای امام زمانش امیدوار است و باور قطعی دارد که در هر جا باشد، در منظر امام عصر - علیه السلام - است. حضرت نیز در مورد او می‌اندیشد و در موقع گرفتاری و ناراحتی بدون اینکه خسودش بداند، او را یاری می‌رساند؛ همچنان که امیر مؤمنان علی - علیه السلام - فرمود: «ما با شادی شما شاد می‌شویم و از غم شما اندوهناکیم و از مريضی شما مريض می‌گردیم و برای شما دعا می‌کنیم. پس شما دعا می‌کنید و ما آمين می‌گوییم.»^۱

پس در مقابل این همه مهریانی و لطف و صفا ما هم عرض ارادت خالصانه را با تمام وجود به محضرش عرضه می‌داریم که: «بِسَابِي أَنْتُمْ وَ أَمْنٌ وَ أَهْلِي وَ مَالِي وَ أُسْرَتِي؛ پدر و مادر، اهل و عیال و مال و خویشاوندانم همه فدای شما باد!»

۳. لحظه شماری برای عصر ظهور

یک مبلغ مسئولیت پذیر با فراهم کردن بستری مناسب برای ظهور حضرت مهدی - علیه السلام - لحظه شماری می‌کند. او در عرصه تبلیغات خود تلاش می‌کند وظائف دوران غیبت را به شایستگی انجام دهد تا اگر به لطف الهی روزی با آن

۱. احتجاج، ج ۲، ص ۴۹۵.

۲. بصائر الدرجات، ج ۵، باب ۱۶.

۳. البلد الامین، ص ۳۰۰ زیارت جامعه کبیره.

بزرگوار همراه شد، آمادگی انجام دستورات حضرتش را داشته باشد، همچنان که خودش در توقیع شریف به محمد بن جعفر حمیری آموخت که این گونه اعلام آمادگی کنیم: «یا مَوْلَایَ... نُصْرَتِی مُعَدَّةً لَكُمْ وَ مَوْتَنِی خَالِصَةً لَكُمْ؛ آقای من ا اسباب یاریم را برایتان فراهم کرده‌ام و دوستی و محبت من فقط برای شماست.»

و همچنین عبارات روح نواز و عاشقانه زیارت آن حضرت را با تمام وجود زمزمه کند که: «مَوْلَایَ فَإِنْ أَذْرَكْتَ أَيَّامَكَ الْزَاهِرَةَ وَ أَغْلَامَكَ الْبَاهِرَةَ فَهَا أَنَا ذَا عَبْدِكَ الْمُتَصَرِّفِ بَيْنَ أَمْرِكَ وَ نَهْيِكَ أَرْجُو بِهِ الشَّهَادَةَ بَيْنَ يَدِيْكَ وَ الْفُوزَ لَدِيْكَ مَوْلَایَ فَإِنْ أَذْرَكْنِي الْمَوْتُ قَبْلَ ظُهُورِكَ فَإِنِّي أَتُوَسَّلُ بِكَ وَ بِآبائِكَ الطَّاهِرِينَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى وَ أَسْأَلُهُ أَنْ يُصْلِّي عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ يَجْعَلَ لِي كَرَّةً فِي ظُهُورِكَ وَ رَجْعَةً فِي أَيَّامِكَ لِأَنْلَعَ مِنْ طَاغِتِكَ مُرَادِي وَ أَشْفِي مِنْ أَعْدَائِكَ قُوَّادِي؛ مَوْلَایِ من! اگر روزگار فرخنده و درخشان و پرچمهای پیروزی تو را درک کنم، من نیز یکی از کوچکترین بندگان درگاهات خواهم بود که امر و نهی تو را پذیرایند و [یا فرمانبرداری از تو] شهادت در رکابت را امیدوارند و [یا پذیرش ولایت] سعادت در نزد تو را خواستارند. آقای من اگر پیش از ظهورت مرگم فرا رسد، به واسطه تو و پدران پاکت به خدای سبحان توسل می‌جویم که بر محمد و آل محمد درود فرستد و مرا در زمان ظهورت دویاره بازگرداند و در زمان دولت و حکومت رجعت کنم تا از اطاعت تو، به مقصودم نائل گردم و قلبم را با انتقام گرفتن از دشمنانت شفا بخشم.»

مبلغ وظیفه شناس نه تنها برقراری حکومت عدل مهدوی را دوست می‌دارد، بلکه، بالاتر همچون عاشقی بی قرار همه زیباییها را تحت الشاعع جلوه حکومت امام زمان - علیه السلام - می‌داند.

۱. بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۱۷۱.

۲. فرازی از زیارت حضرت حجه - علیه السلام -، مصباح الزائر، ص ۴۳۷؛ بلد الامین، ص ۲۸۶

بحار الانوار، ج ۹۹، ص ۱۱۸.

عظمت امام زمان - علیه السلام - چنان روح و جانش را تسخیر می‌کند که هیچ ارزشی را بالاتر از آن نمی‌شناسد. مقام، شهرت، مال دنیا و موقعیتهای ظاهری او را از راه مهدی - علیه السلام - نمی‌تواند جدا کند. نجواهای عاشقانه‌اش همواره در زمین و زمان طینی انداز است که: «عَزِيزٌ عَلَى أَنْ أَرَى الْخَلْقَ وَلَا تُرَى وَلَا أَسْمَعَ لَكَ حَسِيبًا وَلَا تَجْوَى^۱؛ چقدر سخت است بر من که همه خلق را ببینم، اما تو را نبینم و هیچ از تو صدایی، حتی آهسته هم به گوش من نرسد.»

و هر رور عهدهش را با امام و رهبر حقیقی خود تجدید می‌کند که: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَجَدُّ لَهُ فِي صَبِيحةِ يَوْمِي هَذَا وَمَا عَشْتُ مِنْ أَيَّامٍ عَهْدًا وَعَدْدًا وَبَيْعَةً لَهُ فِي عَنْقِي لَا أَحُولُ عَنْهَا وَلَا أَرُوْلُ أَبْدًا^۲ پروردگارا! من در صبح همیں روزم و تماس ایامی که در آن زندگانی می‌کنم، با او عهد خود و عقد بیعت او را که بر گردن من است، تجدید می‌کنم که هرگز از این عهد و بیعت برنگردم و تا ابد بر آن ثابت قدم باشم.»

مبلغان عاشق، کلام امام باقر - علیه السلام - را همواره در ذهن خود مرور می‌کنند که آن حضرت فرمود: «إِنَّ الْقَائِلَ مِنْكُمْ إِذَا قَالَ إِنِّي أَذْرَكْتُ قَاتِمَ آلِ مُحَمَّدَ نَصَرَتَهُ كَالْمَقَارِعِ مَعَهُ بِسْيَفِهِ^۳; اگر کسی از شما بگوید: هرگاه قاتم آل محمد - صلی الله علیه و آله - را درک کنم، هر آینه او را یاری خواهم کرد، [پاداش او] مانند کسی است که با اسلحه در رکاب آن حضرت بجنگد.»

منتظر مشتاق حکومت مهدوی و ایجاد دولت کریمه امام زمان - علیه السلام - در هر فرصتی این آرزوی دیرینه‌اش را بر زبان جاری می‌کند که: «اللَّهُمَّ إِنَّا نَرْغَبُ إِلَيْكَ

۱. بخار الانوار، ج ۹۹ ص ۱۰۸. دعای ندبه.

۲. همان، ص ۱۱۱، دعای عهد.

۳. الکافی، ج ۸ ص ۸۰

فِي دُوَلَةٍ كَرِيمَةٍ تُعِزُّ بِهَا الْإِسْلَامَ وَ أَهْلَهُ وَ تُذَلِّلُ بِهَا النَّفَاقَ وَ أَهْلَهُ؛^۱ پروردگارا ما آرزو
داریم که از سوی تو دولتی کریمه برقرار شود که در پرتو آن اسلام و مسلمانان را
عزیز کنی و جبهه کفر و نفاق را خوار و ذلیل سازی.»

البته وظائف دیگری نیز برای مبلغان گران قدر و تمام شیفتگان فرهنگ انتظار در
دوران غیبت کبری وجود دارد که به علت ضيق مجال فقط به ذکر فهرست آنان می-

پردازیم:

دشمنی با دشمنان امام زمان - علیه السلام - ، دعا برای سلامتی حضرت، دعا برای
تعجیل ظهور، مداومت به دعای عهد و تجدید پیمان، دعا برای پیوستن به جمع یاران
مهدی - علیه السلام - ، بصیرت و آگاهی به دین و معارف اهل بیت - علیهم السلام -
، صبر بر سختیها و مشکلات، داشتن روحیه امیدواری و انتظار به آینده‌ای روشن و
امید دادن به دیگران، صدقه دادن برای حفظ وجود مبارک امام عصر - علیه السلام - ،
حج کردن یا نائب برای حج گرفتن از طرف امام - علیه السلام - تعظیم تمام شعائری
که به تجلیل از آن گرامی بینجامد، خواندن زیارت‌های مخصوص امام زمان - علیه
السلام - تجمع در امکنه و مراکزی که به نام آن گرامی می‌باشد، تبلیغ عمومی و
خصوصی برای امام زمان - علیه السلام - ، برخاستن به خاطر تعظیم شنیدن نام مبارک
آن حضرت، مداومت به زیارت، بهره‌گیری از هر شیوه پستدیده‌ای که به ترویج و نشر
فرهنگ مهدویت و انتظار بینجامد و دل آن حضرت را شاد کند، همگانی کردن
دعاهای آن حضرت در مجالس، شناساندن وجود امام زمان - علیه السلام - و
خاصائص و ویژگیهای آن گرامی، بیان محاسن و زیباییهای حکومت مهدوی، سخن
گفتن از یاران امام و صفات آنان.

۱. همان، ج ۳، ص ۴۲۴، دعای افتتاح.